

Glücklich, Julius

Artykulové o důstojenství, mocnosti a soudu J. Mti. král. a sněmích, též, co by bylo Crimen laesae majestatis

In: Glücklich, Julius. *Nová redakce zemského zřízení království českého z posledních let před českým povstáním*. Brno: Filozofická fakulta s podporou Ministerstva školství a národní osvěty, 1936, pp. 4-14

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/126532>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

a jistotně v moc stavům království českého aneb na místě jich nejvyššímu purkrabí pražskému odvesti dáti... Viz *Sněmy české XV*, str. 673—4.

² Pro sněm 1567 viz *Sněmy české III*, str. 380, pro r. 1577 předeš. pozn. a.

³ Viz *Sněmy české III*, str. 381; text se doslovně nekryje.

A III^a.

Artykulové o důstojenství, mocnosti a soudu J. Mti. král. a sněmích, též, co by bylo Crimen laesae majestatis^a.

Předkem* J. Mt. král. ráčí míti moc a vrchnost, jakož jsou to předešlí králové čeští mívali, nad tím nade vším, což k dobrému, užitečnému^a J. Mti. král. a J. Mti. dědicům a všech obyvateluoiv království tohoto obecnému dobrému jest, to řediti, puosobiti a zpravovati potud, pokudž by řáduom, právuom, svobodám, privilegiím, zřízením zemským na škodu a ublížení nebylo.

* Text nezměněn.

^a *U rukou a po straně*: Zřízení zemské A 23, 12.

^a a sněmích... laesae majestatis jen B rukou β.

^a V. Budovcem po straně v B: 3.

A IIII*.

[A i B]: NB.
Jest naděje, že
tento artykul
při budoucím
sněmě mine.

Na sněmu^a obecním, kterýž držán byl na hradě pražském léta MDXLVII^a v outerý před svatým Bartolomějem¹, jest toto zavříno: Což se sněmuov a sjezdův po krajích pokládání a rozpisování dotýče, těch se při mocnosti a vuoli J. Mti. král. zuostavuje, jakž prvé od starodávna bývalo a jakž předešle o tom artykul v sněmě, kterýž byl držán léta MDXLV^o v středu po svatých Třech králích², svolen jest. A také po dnešní den aby žádný z obyvatelův království českého žádných sněmuov a sjezduov krajských obecních bez povolení J. Mti. král. pod nižádnými vymyšlenými způsobu nepokládal a nepokládali, a to pod pokutou hrdla ztracení, na kohož by se to pokázalo a provedlo.

* Celý artykul jest škrtnut. Viz marg. přépisek.

^a *U rukou a po straně*: Obecní artykulové aby také při každém sněmě uvažování bývali. Sněm léta 1610, folio 30; *doleji proti slovům* jakž prvé od starodávna bývalo: O mocnosti krále českého A 8, 12, 15; *doleji proti slovům* A také po dnešní den: Právo městské M 27. Tento odkaz hledí k čl. *Koldmorych Práv městských o Crimen laesae majestatis* (J. Jireček, *Codex iuris bohemicus*

tomí IV, pars. III, sectio II. str. 307) a pomáhá vysvětlovati, proč dále vložen takový artykul ze sněmu 1610: Viz pro to vše dále.

¹ 23./8. — viz Sněmy české II, str. 500.

² 7./1. — viz Sněmy české I, str. 613.

³ Tím míněn generální sněm z r. 1615. Viz pozn. 2 (Dobré zdání) u A IIII.

A IIII. [A i B nový.]

Tento artykul takto státi má:

Co se sněmův pokládání a rozpisování dotejče, těch se při mocnosti a vůli J. Mti. král. zůstává, jakž prvé od starodávna bývalo, však aby¹ při budoucích sněmích, kteréž by buď od J. Mti. král. neb budoucích Jich Mti. králův českých rozepsáni a položeni byly, uvažování proposití sněmovní, jakž by ta napřed uvážená byla, ihned také obecní^a artykule, aneb každého osobní obzvláštní přednášení, uvažování zavírání byly, kteréž před zavřením sněmu a vykonání relati^b sněmovní aby sepsáni a na místě a konci postaveni a které by věci do sněmu náležely, ty do téhož sněmu vepsané a položené byly a každý svobodu aby měl při sněmu potřebu svou přednesti, a relati^b sněmovní nemá prvé činěna býti, leč by ti obecní artykulové s proposití^c J. Mti. král. uváženi a na místě postaveni byli.

Sněm léta
1610.

Dobré zdání.

Druhý díl artykule toho strany^d sjezdův krajských proto jest vypuštěn, že při budoucím generálním sněmě má k uvážení a na místě postavení přijíti².

J. Mti. král. po svolení (!) sněmovních, na nichž všickni tři stavové z žádné povinnosti, než na milostivou J. Mti. král. žádost z své dobré a svobodné vůle berně, posudní a jiné všelijaké rozdílné sbírky J. Mti. král. činili a činí, ráčí povinen býti i budoucí králové čeští revers dostatečný stavům dáti, že taková dobrovolná svolení nemají býti k žádné újmě, škodě neb k nějakému protržení privilejím, právům a svobodám, ani starobylým zvyklostem a pořádkům nyní i na časy budoucí³.

Reversové
po zavření
sněmu ke
dškám aby
odvozovány
byli.

Pod týž artykul náleží i Crimen laesae majestatis, to jest, co by bylo urazití důstojnost J. Mti. král., 1610 léta:

I na tom jest se J. Mti. král.^e milostivě s stavy sněsti ráčil, že toho všeho při zřízení zemském, jakž od starodávna bejvalo, zůstávávati a zanechávati ráčí⁴.

Sněm léta
1610^f.

Dobré zdání NB.

Vidí se, že *Crimen laesae majestatis* na nic jiného rozumíno býti a vztahovati se nemá než na to^a provinění proti J. Mti. král. a pokuty pro ně následující, kteréž v zřízení zemském patrně položené sou a mimo to na nic^b jiného.

^a obecné *A* a sněm 1610.

^b relací *A* a sněm 1610.

^c proposicí *A* a sněm 1610.

^d z strany *A*.

^e J. Mti. čís. sněm 1610.

^f sněm léta 1610 má jen *A*.

^g ta *A*.

^h to na nic *A*; to nic *B*.

¹ Odtud až na konec převzat artykul doslovně ze sněmu 1610 z čl. Obecné artykule aby také při každém sněmě uvažované bývaly jen místo o J. Mti. čís. mluví se zde o J. Mti. král. Viz tištěné art. sněmu 1610, str. XXX—XXXI.

² Míni se zde generální sněm 1615, ale na něm nedošlo k změně článku o krajských sjezdech, požadovaném už r. 1611, odloženém ze sněmu budějovického 1614 ke generálnímu sněmu 1615. Ale ani na sněmích 1618—1620 nestalo se v té věci nic cestou zákonitou. Viz B. Rieger, *Zřízení krajské I*, str. 161. Pro r. 1611 viz nyní *Sněmy české XV₂ vyd.* (J. B. Novák), str. 437, č. 350.

³ Tento poslední odstavec shoduje se až na jisté změny s čl., kterým se artykule sněmovní končí a který sluje v nich Závěrek sněmu. Na př. Závěrek sněmu 1614 zní: Avšak toto naše dobrovolné svolení sněmovní, kteréž z žádné povinnosti, než na milostivou J. Mti. čís. žádost, z své svobodné dobré vůle, téměř nad možnost svou a poddaných svých všichni tři stavové království českého sme učinili, nemá býti k žádné ujmě, škodě aneb nějakému protržení privileji, právům, svobodám ani starobylým zvyklostem a pořádkům nyní i na časy budoucí a věčné. A J. Mti. čís. jakožto král český na toto svolení naše revers dostatečný stavům dáti poručiti ráčí, začož stavové J. Mti. čís. poddaně a ponížené prosíme.

⁴ Celý tento odst. jest převzat doslovně z art. sněmu 1610 *O Crimen laesae majestatis*, kromě změny vytkené sub e). Viz tištěné art. sněmu 1610, str. LIX.

A V. [*A* i *B* zkrácený.]

Tento artykul má od těch slov nepodtržených^a: Co se ouřadův zemských etc. položen býti zcela a zouplna.

Což se úřaduov zemských rozdávání a osob do soudu zemského^a dosazování dotýče, na tomto jsme se stavové snesli: Poněvadž jest to vždycky předešle od starodávna bývalo, že jest J. Mti. král. s radou úředníkův a soudci zemských úřady zemské dávati a

osoby do soudu zemského, Čechy hodné, dosazovati ráčil, toho se při zřízení zemském a privilejiích zuostavuje. A J. Mti. král. v to vkráčováno i saháno býti nemá.

^a *A rukou a po straně*: Úřadové zemští jak a komu dávání býti mají. Zřízení zemské A 27. *Viz tam.*

^a *Podtržená slova jsou*: Též na témž sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě pražském léta MDXLVII^o v outerý před svatým Bartolomějem [jest toto zavřino].

A VI. [*A i B nový.*]

Místo tohoto artykule, v němž se mnohé zbytečnosti nalézají, má artykul z menšího zřízení zemského¹ položen býti tento:

I. Každý o čest a hrdlo buď před osobou^a J. Mti. král. buď před soud zemský poháněti neb obsláti může, však aby J. Mt. král. ty pře s ouředníky a soudci zemskými a radami J. Mti. král. z soudu komorního souditi ráčil vedlé pořádku zřízení zemského.

II. Jestliže by neráčil J. Mt. král. do vyřízení té které pře v království tomto zůstati a k svému vlastnímu vykonání pozůstaviti^b, tehdy aby na soud zemský a ne jinam ji^c podati ráčil.

III. Smluvily-li by se strany o mord a pokuty by se tu J. Mti. král., v zřízení zemském vyměřené, nedotýkalo, to při tom zůstaň^d tak, že zemanín na zemském, man na manském, měšťénín na městském právě naříkán a viněn býti má.

¹ *Míněna tím Pavla Kristiána z Koldína Práva a zřízení zemská království Českého v krátkou summu uvedená (vydaná r. 1583). Viz tam.*

^a osobu Koldín.

^b ji pozůstavovati Koldín.

^c ji k rozsouzení A i Koldín.

^d *Zde se koněš Koldín a následuje u něho A VII*: Každý z mordu aneb z hlavy na svém právě aneb soudu, k kterémuž přísluší, a ne jinde naříkán a viněn buď.

A VI.

Tištěný A VI byl nicméně v B rukou β upravován snad proto, že přece byly rozpaky použití Koldínova výtahu. Podle těchto oprav měl zníti text takto^a:

Poněvadž^b prvé zřízení^a zemské^c v sobě tak obsahovalo^d a zavíralo^e, že z nářku cti každý vuolí^f má před J. Mt. král., když by v zemi býti ráčil, obesláti aneb pohnati neb před soud zemský, pro-

tož se toho při témž zřízení zemském i pozůstavuje^a. A což se hrdla dotýče, poněvadž jest to za předkuov J. Mti. král. bývalo a za J. Mti. král. také se dalo, že jsou měli vuoli jedni druhé z hlavy před J. Mti. král. aneb před soud zemský^b obslati^h, v to se též také stavové J. Mti. král. nevkládají, ale při tom toho zůstávají, aby každý toho vuoli měl před J. Mt. král. aneb před soud zemskýⁱ z mordu^j obslati, a J. Mt. král. jako pán náš aby s ouředníky a soudci zemskými a radami J. Mti. král. z soudu komorního, kteréž by J. Mt. král. toho času při sobě míti neb obeslati ráčil z obyvatelův království českého jako i předkové J. Mti. tu při buď o čest neb o hrdlo^k vedlé pořádku zřízení zemského souditi mohl. Než ráčil-li by J. Mt. král. prvé ven z tohoto království odjeti a v království nebyti, nežli by ta pře k slyšení a uvážení před J. Mt. přišla, aby ráčil J. Mt. král. tu při, ač jestliže by neráčil J. Mt. král. k svému vlastnímu slyšení a vykonání toho sobě pozuostaviti, ne jinam než na soud zemský k vykonání a rozsouzení podati. Poněvadž zřízení zemské, císařem Karlem učiněné, to v sobě zavírá, že každý ne jinde než na svém právě^c o hlavu souzen býti má, totižto zeměnin na zemském, man na manském a měštěnin na městském právě^a. Než jestliže by se strany o mord smluvily, pokudž by se pokuty J. Mti. král. v zřízení zemském vyměřené nedotýkalo, toho J. Mt. král. při tom zuostavovati ráčí.

^a *U rukou a po straně*: K 22.

^b *U rukou a po straně*: L 10 i z moci má obslati.

^c *U rukou a po straně*: A 7. Každý na svém právě viněn býti má.

^a *Počátek*: Též na témž sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě pražském léta MDXLVII^o v outerý před svatým Bartolomějem jest zavříno: Jakož J. Mt. král. mezi jinými artykuli toho na stavy podati (aby to dskami zapsáno bylo) ráčil: což se soudu a o čest dotýče, aby jedenkaždý toho vuoli měl, z těch věcí před osobu J. Mti. král., když by v zemi býti ráčil aneb před soud zemský obeslati neb pohnati *škrtnut jak podobný počátek u A V.*

^b I poněvadž *tisk 1564.*

^c zemské to *tisk 1564.*

^d obsahuje *tisk 1564.*

^e zavírá *tisk 1564.*

^f toho vuoli *tisk 1564.*

^g zemském, (jakž v sobě obsahuje) zuostavuje *tisk 1564.*

^h poháněti neb obslati *tisk 1564.*

ⁱ zemský poháněti neb *tisk 1564.*

l z mordu připsáno rukou β.

k buď o čest neb o hrdlo připsáno rukou β.

a V. Budovec podrhl v B slova zeměnin . . . městském právě, po straně k celé větě poznamenal Require a k slovu zeměnin připsal: Tnto páni taky se jmenuj[1] zeměnnovy (!).

A VII*.

Najjasnější^a kníže a pán, pan Karel, římský císař, vždyckny rozmnožitel a český král, rozkázal ve dsky zemské vložiti, že páni země české nalezli za právo: Kdož by kolivěk člověka zabil, ten vražedník z toho mordu aneb z hlavy na svém právě anebo soudu, k kterémuž přísluší a příležiti a ne jinam, totiž zemanin na zemském, man na manském, měštěnin na městském právě naříkán a viněn býti má.

* *Nezměněn.*

^a U rukou a po straně: Právo městské A 64. 44 rozdíl 4. (*ale A 64 neexistuje u Koldína, u A XLIV rozdíl IV. je na str. 28—29 — J. Jireček, Cod. jur. boh. IV. 3. s. 2 — a smyslem sem patří*); proti slovům kdož by kolivěk člověka zabil: A 6, C 19, K 34, X 10; rukou b: Snesení sněmovní léta 1608, folio 24, Sněmovní snešení léta 75, folio 3, léta 1610, folio 25. *Sněmovní snešení 1608, str. XXIII zní: Všickni tři stavové aby od soudův pořádných skrze obeslání buďto z kanceláře z komory aneb odkudžkoli odtrhováni a při nich i jináč hindrováni nebyli, tak jakž to sněm léta tisícého pětistého sedmdesátého pítého ukazuje, a žádnému pořád práva ve všech třech stavích aby zastavován nebyl, též také poručení neobyčejná proti právu a zřízení zemskému a svobodám jich aby z kanceláře a z komory ani odjinud nevycházela. Pakli by která taková vyšla, aby stavové nebyli povinni na ublížení práva a zřízení zemského a svých svobod tomu dosti činiti. Co do usnesení sněmu z r. 1576, bđdí o sněm drž. a zavř. v outerý po sv. Matouši evangelistu Páně (27./9.) a o artykul: Rozepře soudci zemskými vážené k dobrému zdání jinam podávati k uvažování nenáleží. Viz Sněmy české IV, str. 271. Po straně deskového zápisu poznamenáno: 1 — Tento artykul býti má do zřízení zemského Viz tamtéž (1 v Sněmech není). V tištěných art. sněmu 1610, folio 25 jsou vyjmenovány osoby, volené k jízdě na Karlštejn, tudíž toto folio jest chyba pisatřská; smad má býti 73 čl. O nestěžování lidí závazky a vězením bez pořádného vyslyšení. Viz zde též nový A XXIII*

A VIII*.

Na^a témž sněmu obecním téhož léta a dne na tom jsme se také stavové snesli, aby žádných postranních zápisuov a puntování od žádných osob z stavu neb z stavuov v tomto království proti J. Mti. král. dědicuom a budoucím králuom českým a proti řádu

a právu se nedálo, nyní i na budoucí věčné časy. Pakli by se toho přes to kdožkoli dopustil a naň to shledáno a uvedeno bylo, an se v postranní zápisy a puntování dává, ten aby hrdlo ztratil.

* *Nezměněn.*

^a *Ř rukou a po straně: Právo městské M 27. Viz zde A IV.*

A IX*.

J. Mt. král. na tomto jest se s stavem panským, rytířským a městským sněti a za zřízení zemské ustanoviti ráčil: Poněvadž jest od starodávna v tomto království více stavův mimo stav panský, rytířský a městský nebývalo, protož že ještě více stavuov mimo nahoře jmenované tři stavy býti nemá, nyní i na budoucí časy. Však kníže Henrych, pán z Plavna¹, poněvadž jest rodič tohoto království, od starodávna duostojenství svého knížecího i s dědici svými, tolikéž místa i titule jako na kníže záleží, užiti má, však tudy aby stav čtvrtý v tomto království přičiněn nebyl.

* *Nezměněn.*

¹ *Viz škrtnutý A XXXVIII pozn. 2.*

A X*.

Na sněmu obecním léta etc. MDXLV^o v pondělí po Nanebevzetí Panny Marie¹ jest zřízeno: Což se prokurátora^a J. Mti. král. (kteréhož by J. Mt. král. sobě voliti ráčil) v soudu sedání dotýče, i poněvadž se to nachází, že jsou předešlí prokurátorové v soudu sedávali, tolikéž se při tom zanechává, aby J. Mt. král. s radami svými království českého prokurátora moc měl vsaditi, do kteréhož by se soudu J. Mti. král. zdálo a vidělo. Než jakž by se při kterém soudu koli (ješto by on, prokurátor, v něm seděl) které pře očkoli krále J. Mti. dotýkalo, při té při on, prokurátor, seděti nemá.

* *Nezměněn.*

^a *Ř rukou a po straně: Prokurátor J. Mti. cis. můž v soudu sedati. O do-sazení prokurátora aby byla osoba rodu starožitného hodná. Sněm léta 1608, folio 26. Viz A X nový.*

¹ 17./8. — viz *Sněmy české I, str. 634.*

A X. [A i B nový.]

Sem přináleží artykul:

Jakož^a jest se J. Mt. král. s stavy na sněmě obecním léta 1608 na tom milostivě sněsti ráčil, co se prokurátora J. Mti. dotějče, pokudž by jaká proměna s prokurátorem J. Mti. se stala, na týž a takový ouřad na budoucí časy že osoba rodu starozitného dosazována býti má¹.

Prokurátor
J. Mti. král.
aby osoba
rodu staro-
zitného byla.
Sněm léta
1608.

^a Také A a sněm 1608.

¹ Kromě prvních slov, jež v art. sněmu 1608 zní málo jinak Také jest se J. Mt. cíš. s stavy na tom milostivě snesti ráčil, celé doslovně ze sněmu 1608, str. XXVI.

A XI*.

Žádný^a konvent aneb klášter a všelijaké duchovenství, které jest komora královská, nemuož bez povolení královského nic od konventu ani od kláštera zastaviti, prodati, dáti ani směniti bez povolení královského. Pakli by co zastavil, prodal, směnil nebo dal, že to žádné moci míti nemá. Pakli by kdo k sobě přijal, musí to králi darmo vrátiti aneb tomu, komuž by to J. Mt. král. dáti ráčil.

* *Nezměněn.*

^a *U po straně rukou a*: Q 6 s jakou výminkou král dá, toho každý tak užiti má.

O zapisování kolatur konsistoii hořejší neb dolejší i také odkazův k záduštm činění. Sněm léta 1610, folio 15. O jezuitích a akademii pražské. *Pro obojí viz nový A XXXI a C XIII.*

A XII*.

Král J. Mt. jarmarky nebo trhy muož dáti, komuž ráčí a kolikžkoli v jednom roce. A bez J. Mti. král. žádný nemuože sobě jarmarkuov ani trhuov saditi. A také žádný bez J. Mti. král. vuole měst hrazených znovu dělati, hraduov ani tvrzí nemuož. A také hraduov, měst, tvrzí bez J. Mti. vuole žádný bořiti nemá. A cla, mýta, tržné na zemi nebo po vodách vysaditi sobě nemůž bez zvláštní milosti a obdarování královského. A dal-li by král J. Mt.^a komu clo proti starým vajsadám a komu by bylo ke škodě, právo se jemu nezavírá.

[A i B]:

NB. Tento artykul k budoucímu sněmu na dobré zdání se zůstavuje. A poněvadž se nezachovává a již mnoho tvrzí bez vznášení na J. Mt. král.^a zbořeno a^b vystaveno jest, aby minul. *Viz zde Úvod.*

* *Přeškrtnut v souvislosti s předcházejícím přípisem.*

^a *U proti těmto slovům, jež podtrhuje, rukou b: A 3, 23 zřízení zemské. Viz též zde A XXIII.*

^a *nemá A.*

^b *i A.*

A XIII*.

Na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě pražském léta MDXLV^o v středu po svatých Třech králích¹, takto jest zřízeno: Což se knížecích lehen přijímání dotýče, tolikéž i jiných ven z země, ty aby J. Mt. král. podlé starobylého obyčeje zde při stolici pro poctivost J. Mti. král. stolice a koruny české na hradě pražském aneb v království českém podávati ráčil, leč by toho veliké a znamenité příčiny byly, kteréž by J. Mt. král. s pány ouředníky a soudci zemskými, též radami J. Mti. král., že se takové přijetí lena v království tomto vykonati nemuoz, uvážiti ráčil. Než jiná lena, jakž J. Mti. král. předkové jsou činivali, v mocnosti se J. Mti. zůstavuje.

* *Nezměněn.*

¹ 7./1. — viz *Sněmy české I, str. 613.*

A XIII*.

Na sněmu obecním léta MDXLV^o v středu po svatých Třech králích jest zřízeno: Což se listův mocných, kteréž J. Mt. král. vydávati ráčí o pořízení statkuov manských dotýče, to J. Mt. král. v moci své zuostavovati ráčí, komuž by ráčil v tom milost učiniti, tolikéž což se frystuňkuov na hory dávaní dotýče¹.

* *Nezměněn.*

¹ 7./1. — viz *Sněmy české I, str. 614.*

A XV.

Což¹ se erbuov dávaní dotýče, ty J. Mt. král. dávati může, komuž ráčí tak, jakž jest to prvé bylo. A ti, kteříž sobě erby vyprošují, aby se zachovali tak, jakž list jich od krále J. Mti. na to daný ukazuje. A v stavu svém i k stavu svému aby se tak zachovali, jakž od starodávna bylo. A nemá žádnému takovému psáno býti nežli teprv od přijetí do stavu „Slovútnému panoši“

až do jeho smrti. A též měl-li by které děti, též těm dětem do třetího kolena nemá psáno býti „Urozenému vládce“. A ti starodavním vládkám nemají rovní býti a nejsou. A kteříž by v třetím kolenu od obdarování a erbů jim daného nebyli, těm se jinak nemá od žádných úradův psáti než „Slovútnému panoši“. A kdož by sobě erb na J. Mti. král. zjednal, nejsa svobodný a pána dědičného by měl, ten každý takovým obdarováním a erbem pána svého dědičného zhoštěn není a býti nemá a nemůže.

¹ *Má býti připojen k A XLII novému.*

A XVI.

Jakož^a v království tomto mnozí nezpůsobové a neřádové od vajtržných lidí povstávají skrze odpovědníky a nepřátele buďto zemské aneb stavův i také osob, kteříž svého pruochoďu by míti nemohli, kdyby tajných a přikrytých fedrování v tomto království nemívají, ale aby takovým zlým překaženo býti mohlo, takto o tom se svolujem, kdež o tom prvé zřízeno jest bylo: Jestliže by kdo čeho takového, což by se kolivěk na jakýkolivěk neslušný neřád vztahovalo, proti králi J. Mti. a zemi se dopustil, že taková pokuta pro jeho provinění na J. Mti. král. připadala a že J. Mti. na obecné dobré zemské díl toho obrátiti měl: ale poněvadž mimo osobu krále J. Mti. žádný k takovým lidem pro pokuty jest nehleděl a nepřistoupal a skrze to i pokuty mšjely a vajstupkové svoji pruochoď že jsou mívají: a^b protož, kdož by z obyvatelův království tohoto na J. Mti. král. takovou pokutu sobě vyprositi mohl a J. Mti. král. ráčil ji jemu aneb komu dáti, aby také též pokuty mohl dobývati, a na komž by se právem a soudem nalezla, aby ji mohl podlé J. Mti. král. dáni užiti. Neb k dáni takových pokut povolujem, aby J. Mti. měl je moc dávat.

V B artykul přeskřtnut a napsáno rukou β: O obhajování řádu a práva¹.

^a *U rukou a po straně: Amysti(!): Mlněna tím zde t. zv. Amnistia čili jak sluje v artykulích sněmu 1610 (tištěné art. str. CCVI—CCIX) Opatření proti nařízené defensi, již Rudolf II. zaručuje stavům podobojí, kteří defensi svolili a vůbec jakýmkoli způsobem v ní potřebovati dali, naprostou bestrestnost. Otištěna též v Apologii druhé (vyd. Šubertovo) str. 147—150 a u Slavaty, Paměti I, str. 405—406; u Skály, Historie I, str. 254 hlavní část.*

Doleji poznamenáno touž rukou: Odřeknutí se J. Mti. král. všech a všelijakých pokut na propadení statkův panský(!) a rytířských se vztahujících v království českém v kvaternu trhovém lazaurovém(!) léta 1610, ve čtvrtek po sv. Dorotě A 26, pod tím rukou β: Sněmovní sňesení léta 1608, folio 27. Text obojí, i privilegia král. zapsaného do desk 11./2. 1610 i art. sněmu 1608 viz v mé práci Mnjestát Rudolfa II. z roku 1608 o nekonsfiskování statků. Pekařův Šborník II, str. 15—20. Viz také Úvod.

⁶ *Proti slovům a protož, kdož by z obyvatelův království tohoto X rukou a: Zřízení zemské C 5. Viz tam.*

¹ *Škrtnuta sice jen část na f. Vr, ale škrtnutí jistě platí celému artikuli. Slova O obhajování řádu a práva odkazují k DXLVIII. Viz též L I.*

A XVII^a.

O neodcizování zboží od království českého^a.

Což^a se privilegium císaře Karla J. Mt. dotýče¹, kterýmž vtěluje a připojuje množství zámkův a zemí do království českého; kdež pak král Jiří jest smlouvu učinil o některé zámky a města s knížetem Ottú falekrabí na Rejně², a též také s knížaty míšenskými o mnohé zámky a města též smlouvy učinil³, a J. Mt. král. pán náš⁴ také o též zámky jakož i král Jiří s knížaty míšenskými smlouvy učiniti ráčil, s znamenitým počtem panův a rytířstva: již pak podlé těch smluv nahoře dotčených o svrchu psané zámky a města má tak zachováno býti a při tom zuostati. Než již po dnešní den král J. Mt. ráčí na to list vydati, aby J. Mt. ani budoucí králové čeští všech⁶ zemí, zámkův a měst, kteříž od císaře Karla J. Mt. k koruně připojení a vtělení jsou, že nemají o ně více smluv činiti ani jich zapisovati, ani odcizovati tak, jakž císaře Karla J. Mt. listové na to ukazují. Než jestliže by se kdy trefilo, že by toho jaká znamenitá potřeba koruně přišla a že by o ty země, zámky a města mělo jednáno býti, že nemá toho J. Mt. i budoucí králové čeští jinak jednati, než s volí a radou na obecném sněmu. A k čemuž by tu radili a svolili, tu J. Mt. král. a budoucí králové čeští budou moci jednati a jinak nic.

Tu pak páni a rytířstvo na obecném sněmě takto se o to svolili a za právo nalezli: že žádný stav zvláště a žádné osoby ani osoba bez obecního sněmu nemají králi J. Mt. ani budoucím králům českým k odcizování nadepsaných zemí, měst, zámkuov a panství raditi, než toliko na sněmu obecném. A jestliže by se kdy trefilo, že by kteří aneb která osoba k tomu radila neb radili bez obecního sněmu a v to krále J. Mt. neb budoucí krále české uvedla nebo uvedli k těm smlouvám, aby byly nadepsané země, zámky, města odcizovány, že má k tomu nebo k nim každému hledíno býti tak jako k rušiteli obecního dobrého. A pan kancléř má registra královská všech kráľuov přehledati, a což najde těch smluv a zápisuov,